

Rede voorzitter W.J.H. de Beaufort

KNBV najaarsvergadering 1997

Certificering

Er bestaat zeker bij particulieren grote weerstand tegen certificering. Hun argumentatie is helaas sterk defensief en negatief in de sfeer van te duur, de houtmarkt vraagt er niet om. Op zich is de argumentatie niet onjuist. Ik wil de zaak anders benaderen.

De samenleving vraagt om inzicht in de effecten van haar consumptiepatroon. Je ziet deze ontwikkeling volop in de landbouw. De strategie in de landbouw richt zich op de ontwikkeling van een mondige, kritische klant die wil weten wat hij gebruikt en hoe het is geproduceerd. AH zie je hierop reageren. Ook de landbouw speelt in op deze verandering bij hun klanten en past de strategie aan. Dit is ook van toepassing voor de bosbouw.

De bosbouwer moet inzichtelijk durven maken wat en hoe hij produceert. Dat is - zoals wij weten en de klanten vaak niet,- helemaal niet zo'n moeilijk verhaal. Wij produceren zeer schoon en duurzaam. We moeten dat verhaal gewoon duidelijk willen vertellen. Certificering is daarbij één van de instrumenten, en nooit een doel op zich.

Certificering - het kritisch kijken naar ons productieproces - is net als het onszelf voorhouden van een spiegel. Goed om daarin te kijken, kritisch te zijn op onszelf en elkaar als vakbroeders aanspreken op onze deskundigheid. De spiegel heeft nog een functie: net als in de toonkast is de achter de producten geplaatste spiegel een echte uitnodiging naar onze klanten om gebruik te maken van onze producten. Kortom: certificering doet een appèl op onze professionaliteit en past binnen de markt zoals die zich nu ontwikkelt en de maatschappelijke ontwikkeling. We kunnen er niet om heen; we moeten er een kans van maken.

Onze vereniging -net als de andere ondertekenaars van het bosaccoord- doet mee aan de certificering door te zoeken naar maatwerk voor de Nederlandse situatie. Ik denk dat we ook vooral moeten kijken naar die zaken die ons in positieve zin onderscheiden van onze collega's elders in de wereld. Onze vereniging is geen belangengroep; uitdrukkelijk kiezen we niet voor een bepaald systeem. We plaatsen ons er echter niet buiten de discussie: liever mét ons over de zaken praten dan zónder ons.

Programma beheer

Het programma beheer lijkt een fenomeen apart; ik vraag mij af of dat zo is. De politieke liberale benadering van nu en de algemene tendens van het "sturen op out put" komen we over al tegen. We zien de ontwikkeling bij Staatsbosbeheer, het bedrijfsleven, de waterschappen en ook bij de gemeenten. Niet veel nieuws onder de zon. Nieuws is dat de overheid eindelijk erkent dat ook anderen dan de bekende grote beheerders goed in staat zijn om bos en natuur te beheren. Dat moet wel worden waargemaakt. Dit betekent ook weer een uitdaging, een wissel op de professionaliteit van de bosbouw.

Het vraagt om het investeren in de kennis en het vertalen daarvan in de praktijk. Onderwijs en het doorgeven aan kennis blijft weer een wezenlijke factor. Output sturing dwingt ons het productieproces inzichtelijk te maken. Deze transparantie wordt verlangd door de subsidiegever en ook door de markt, zoals ik al aangaf bij de certificering. Inzichtelijk maken naar de minster van LNV wat we voor zijn geld kunnen doen. Hij is immers een zeer bijzondere klant van ons. Een echte Hollandse klant voor een dubbeltje op de eerste rang of is het slechts voor een stuiver?

Hoewel de insteek, de systematiek en de gedachte er achter heel goed is, wil ik toch wat kanttekeningen maken. Detaillering ligt aan alle kanten op de loer. Dat geeft een groot risico op de haalbaarheid van het systeem op zich, het risico van verstarring, waardoor niet meer goed wordt ingespeeld op natuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen; terwijl dit laatste juist de rechtvaardiging is voor het systeem. De kosten zijn hoog; daar wil ik bij opmerken dat het helderheid bieden naar onze klanten geen overhead is maar een kerntaak in de huidige Nederlandse verhoudingen.

Ook wil ik opmerken: Bos is geen optelsom van subdoeltypen, de som is meer dan die der delen; de recreatie is daarbij de lastigste component en voor de bosbouw de grootste verliesmaker (Lei -cijfers) In de kretologie hoor je dat het programma beheer het mogelijk maakt dat de subsidiegever de bosbouwer kan afrekenen op zijn resultaten. Maar het

gaat echt niet om de minister alleen. Het is uiteindelijk de markt die dat doet.

Wie is nu die markt? Brede lagen van de bevolking. Moeilijk te bepalen want bestuurders zijn ook trimmers, worden ook door hun hond uitgelaten en gaan met hun kinderen er op uit. Het gaat dan om de buren, aan- en omwonenden, de recreant, de bezoeker. Het gaat echter nog veel verder. Achter hen staat het bedrijfsleven: de stedebouwer en de hypotheekverlener/investeerder die weet dat zijn projectontwikkeling nabij bos meer perspectief heeft dan in de rand van de stad, het gaat om de waterleiding- en energiemaatschappijen die het bos als duurzame beschermende factor en producent van zich vernieuwende grondstoffen gaan zien, het gaat om het toeristisch/recreatief bedrijfsleven (erg versnipperd en vaak marginaal) en het gaat ook om de hightech bedrijven die voor hun dure personeel hoogwaardige werk en leefomgeving moeten aanbieden. Onze klanten zijn divers en vaak zien ze ons niet staan, en wij hen niet; de Kamer van Koophandel is ook een wezenlijke klant, hoe vaak denken wij daaraan?

Onze vereniging is op dit gebied in Nederland actief; met het leggen van bruggen naar de energie sector - van middag en naar de stedebouwers en ontwikkelaars - 12 februari a.s. een studiedag met hen gezamenlijk.

Relatie met de samenleving

In het hele verhaal klinkt dat al door. De relatie ligt vol tegenstellingen: wij kennen onze klant niet en zij kennen ons niet omdat we niet herkenbaar zijn en onze producten vanzelfsprekend en gratis.

Paradox: Zagen is niet bedreigend maar biedt kansen voor de natuur.

Paradox: Niets doen lijkt natuurlijk maar is in Nederland onnatuurlijk.

Paradox: De bosbouw: economisch geen direct rendement, noodlijdend, beetje dodo effect. Daar tegenover staat dat bos sociaal economisch een enorme waarde heeft voor het leef- woon/werk- en recreatiemilieu, nu en in het Nederland van de toekomst.

Paradox: Houtproductie is prima voor het milieu maar niet in mijn achtertuin.

Paradoxen zijn niet makkelijk te communiceren, Een geweldige klus werk waar we samen met PRO-BOS volop tegen aan moeten: vaklui, wetenschap (LUW met fantastische naam op het gebied van voorlichting en marketing). Een klus die we niet alleen kunnen klaren en waarbij ondersteuning en samenwerking nodig is; samenwerking met bedrijfsleven, overheden en ook internationale samenwerking want het is een internationale opgave.